

تکافل عملیاتی

مدرس: دکتر راد

اطلاعات مدرس

دکتر عباس راد (دکتری بیمه و دکتری مهندسی صنایع)

عضو هیات علمی گروه مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه شهید بهشتی

عضو کارگروه تکافل، شورای پژوهشی و شورای نشر پژوهشکده بیمه

هیات مدیره بیمه اتکایی ایران معین

معاون برنامه ریزی بیمه البرز

اکچوئر رسمی بیمه مرکزی

هیات مدیره انجمن اکچوئری ایران

مدارک حرفه ای:

- Certificate for **Takaful** Practitioners Programme (INCEIF UNIVERSITY-Malaysia)
- Certified **Takaful** Professional (ALHODA CIBE-UAE)
- Certified Expert in **Takaful** Bussiness Management (Kings Global Career Academy-UAE)

مالی اسلامی و تقویت ثبات مالی

✓ در بحران مالی سال ۲۰۰۸ که سیستم‌های مالی سراسر دنیا دچار اختلال و بحران شدند، موسسات مالی اسلامی به خاطر اصول عملیاتی در **اشتراک ریسک** و اجتناب از **اهرم** و **محصولات مالی سوداگرانه** نسبتاً مصون ماندند. تکافل به عنوان بیمه اسلامی یکی از این نظام‌های مالی اسلامی است. (بانک جهانی، ۲۰۱۵)

✓ کل دارایی تکافل و تکافل اتکایی ۲۷ میلیارد دلار است. تعداد ۵۰۰ شرکت تکافل و ۴۰ شرکت تکافل اتکایی در ۶۰ کشور جهان است.

✓ پیش‌بینی در گزارش گروه تحقیقاتی ایمارک:

ارزش بازار تکافل تا سال ۲۰۲۷ به رقم ۵۰ میلیارد دلار

(یک نرخ رشد مرکب سالانه‌ای معادل ۱۰/۵ درصد طی سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۷ خواهد بود)

مهمترین دلایل توسعه سریع الگوی تکافل

دلیل اول:

- تقاضای بالای بیمه‌گذاران اهل سنت برای محصولات تکافل

دلیل دوم:

- توسعه موفق مؤسسات مالی و بانک‌های اسلامی تامین‌کننده ابزارهای مالی برای مدیریت سرمایه و دارایی‌های مالی است.
- (نقش راهبردی مؤسسات و بانک‌های اسلامی در توزیع و فروش محصولات تکافل و تاب‌آوری در بحران مالی ۲۰۰۸)

تکافل چیست؟

- ❖ در تکافل، مشارکت کنندگان توافق می کنند تا با تجمیع حق مشارکت های پرداختی، خسارت وارده به هر یک از مشارکت کنندگان را پرداخت نمایند. (به اشتراک گذاری ریسک)
- ❖ بر خلاف بیمه های متعارف که مکانیزم انتقال ریسک را دارد.
- ❖ انجمن فقه اسلامی جده در سال ۱۳۶۴ ه.ش. سیستم تکافل را به عنوان یک جایگزین مناسب برای بیمه های متعارف رایج تصویب نمود.

خواستگاه تکافل

ابهامات و نواقص فقهی مطرح شده توسط فقهای اهل سنت در خصوص
الگوی بیمه متعارف:

❖ عدم اطمینان و احتمالی بودن (شرط بندی)-عدم خسارت یا خسارت پس از پرداخت نخستین قسط

❖ وجود غرر در قراردادهای بیمه ای (مشخص نبودن مقدار ضرر و نااطمینانی)
مجهول بودن عوضین یعنی میزان خسارت و حق بیمه و وجود غبن

❖ شائبه وجود بهره (ربا) - سرمایه گذاری در قرارداد های عدم مطابق با شرع
(فیوچرها) و سرمایه گذاری با سود ثابت

توزیع ناعادلانه خسارت

خواستگاه تکافل

تاریخ:

✓ وقتی که شخصی توسط فردی از قبیله دیگر به قتل می رسید اعضای قبیله قاتل سهم خود را خون بها می دادند تا به خانواده مقتول بدخند.

نیاز به بیمه از آیه زیر از قرآن به دست می آید: آیه ۲۴۰ سوره بقره:

✓ از میان شما کسانی که می میرند و بیوه ای به جا می گذارند باید برای بیوه هایشان به اندازه یکسال مایحتاج و اقامت به ارث بگذارند.

از احادیث:

✓ از انس بن مالک نقل شده است: یک روز پیامبر اکرم (ص) یک بادین نشین که شترش را بدون بستن رها کرده بود خطاب قرار داد و از او پرسید چرا شترت را نبستی؟ بادیه نشین جواب داد: من به خدا توکل می کنم. پیامبر (ص) گفت:

اول شترت را ببند بعد به خدا توکل کن.

بر خلاف اهل سنت، تکافل در فقه شیعی:

عکس‌العملی در مقابل بیمه متعارف نیست، بلکه صرفاً بررسی الگوی جدیدی است که عقلایی و مشروع است و می‌تواند به ارتقاء سازوکارهای اقتصادی و رفاه عمومی کمک نماید.

آراء علمای شیعه در موافقت با مشروعیت بیمه‌های بازرگانی متعارف را می‌توان در سه دسته قرار داد:

(الف) انطباق با یکی از عقود تعریف شده فقهی

(ب) انطباق آن با برخی نهادهای حقوقی در صدر اسلام

(ج) عقدی مستقل

شروع نهاد تکافل

تکافل حدود ۴۳ سال قبل در خاورمیانه با شروع به کار دو شرکت در سال ۱۳۵۸ ه.ش آغاز گردید:

- ✓ شرکت بیمه عرب اسلامی (IAIC) در امارات
- ✓ شرکت بیمه اسلامی سودان

بعد تر در سال ۱۳۶۳ ه.ش مالزی یک نقش پیشگامی را در چارچوب قانونی ویژه تکافل داشت (قانون تکافل مالزی) که این خود باعث موفقیت در شکل گیری جنبش تکافل در مالزی و دیگر کشورهای جنوب غرب آسیا شد.

نخستین اقدامات منسجم در تکافل

❖ ۱۹۷۹ - شرکت بیمه اسلامی (سودان) - شرکت بیمه عرب اسلامی (امارات متحده عربی)

❖ ۱۹۸۴ - تدوین و تصویب اولین **چارچوب** حقوقی برای تکافل توسط مالزی

❖ ۱۹۸۵ - تکافل مالزی برهاد

❖ ۱۹۹۷ - شرکت تکافل اتکایی (Asean Retakaful International, ARI)

اصول و مبانی تکافل

❖ مسئولیت همگانی (عقیله)

❖ حسن نیت و اخلاص

❖ وکالت (نماینده‌گی هر یک از طرفین)

❖ اصل ضمان و نفع بیمه‌ای

❖ مضاربه و مشارکت

❖ مسئولیت قراردادی

❖ حقوق بشر دوستانه و تبرع

❖ همکاری متقابل

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

از لحاظ **ساختار اجرایی** تفاوت های آشکاری بین تکافل و بیمه رایج وجود دارد. منتفع اصلی در عملیات بیمه گری (به جای سهامداران در بیمه های کنونی) در حقیقت تکافل گذاران هستند.

نقاط تمایز محصولات تکافل شامل:

- ❖ مدیریت ریسک به صورت انفرادی و با دقت بالا براساس مخاطرات تفکیکی
- ❖ تنوع بالای طرح های ارائه شده،
- ❖ سهامداری تکافل گذاران در صنعت به صورت مجازی
- ❖ ارائه پوشش های بیمه ای در رشته های غیر زندگی براساس ساختار بیمه های زندگی پس اندازی است.

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
پایه و اساس	تسهیم ریسک	انتقال ریسک
ماهیت کسب و کار	مبتنی بر انگیزه حمایت و تأمین رفاه اجتماعی بیمه گزار و خانواده اوست.	مبتنی بر انگیزه کسب سود است.
منابع قوانین و مقررات	مبتنی بر قرآن و سنت و نظرات و فتاوی شرعی علما و کمیته های فقهی	در نتیجه تجارب کسب و کار، تفکرات بشری، ادبیات قضایی
سرمایه گذاری وجوه	وجوه با استفاده ابزارهای شرعی، سرمایه گذاری می شوند.	گاهی، وجوه در امور غیرشرعی و استفاده در ابزارهای با بهره ثابت (خارج از ایران)
مالکیت و منافع	مشارکت کنندگان	سهامداران
ماهیت قرارداد	قراردادی است بین تمام تکافل شوندگان (وکالت، مضاربه و تبرع) برای تقسیم مخاطرات خود و مشارکت در حمایت	مانند قرارداد فروش (بیع) است که بیمه گر در قبال پوشش ریسک بیمه گزار، از او پول دریافت می کند
شفافیت و افشاء	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل شوندگان قرار می دهد و فعالیت ها و عملیاتش شفاف تر از شرکت های بیمه رایج است.	در شرکت های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده اند)

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
مبتنی بر اصل تعاون	هم بیمه گزار و هم بیمه گر؛ در کلیه خسارت ها شریک می شوند.	منافع بیمه گزار و بیمه گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد
منافع	تکافل شونده می تواند در صورت بروز خطر، کل مقدار در تعهد اپراتور تکافل (که از صندوق ریسک پرداخت می شود)، کل موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود از سود کسب شده را تا آن زمان از شرکت بگیرد. اما اگر تا زمان سررسید صبر کرد خطر پوشش داده رخ نداد، فقط می تواند موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود را از سود تا آن زمان، درخواست کند.	بیمه گزاران در صورت بروز خطر، کل پولی را که در بیمه نامه آمده است، می گیرند. اما در صورت رخ ندادن، نمی توانند ادعا داشته باشند
ارزش باز خرید	در تکافل اگر کسی بخواهد خارج شود تمام موجودی حساب شخصی او (حساب مشارکت کننده) به علاوه سهمش از کل سود تا آن موقع، به او بازپرداخت می شود و متصدی تکافل فقط مقدار ناچیزی بابت راه اندازی شرکت و مدیریت وجوه از او کسر می کند.	اگر بیمه گزار بخواهد قبل از سررسید، از بیمه خارج شود، شرکت بیمه به او مقداری پول که از مجموع پرداختی های او به بیمه گر کمتر است - پرداخت خواهد کرد

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

بیمه رایج	تکافل	محور مقایسه
مبتنی بر انگیزه کسب سود است.	مبتنی بر انگیزه حمایت و تأمین رفاه اجتماعی بیمه گزار و خانواده اوست.	ماهیت کسب و کار
مانند قرارداد بیع است که بیمه گر در قبال پوشش ریسک بیمه گزار، از او پول دریافت میکند	قراردادی است بین تمام تکافل شوندگان برای تقسیم مخاطرات خود و مشارکت در حمایت	ماهیت قرارداد
در نتیجه تجارب کسب و کار، تفکرات بشری، ادبیات قضایی، پایگاه ها و فرهنگ آن کشور است	مبتنی بر وحی الهی (قرآن و سنت) و نظرات و فتاوی شرعی علما و کمیته های فقهی موجود در این شرکت هاست.	منابع قوانین و مقررات
منافع بیمه گزار و بیمه گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد	هم تکافل گزار و هم متصدی تکافل؛ در کلیه خسارتها شریک می شوند و در انتقال مخاطره نیز مشارکت دارند.	مبتنی بودن بر اصل تعاون
در شرکت های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده اند)	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل شوندگان قرار میدهد و فعالیتها و عملیاتهاش شفاف تر از شرکت های بیمه رایج است.	شفافیت و افشاء
گاهی اوقات بعضی شرکتهای بیمه، وجوه را در امور و برنامه های غیرشرعی به کار می گیرند و از ابزارهای با بهره ثابت استفاده می کنند(خارج ایران)	وجوه در ابزارهای شرعی که با مبانی مضاربه و وکالت و اجاره و ... کار میکنند، سرمایه گذاری می شود.	سرمایه گذاری وجوه
بین منافع بیمه گر و بیمه گزار تعارض وجود دارد.	بین منافع تکافل گر و اپراتور تکافل تعارض وجود ندارد.	توزیع مازاد منافع

TAKAFUL
Indonesia

- Takaful Companies in Operation
- Takaful Companies Under Development
- Re-Takaful Companies

شرکت‌های پیشرو: شرکت بیمه اسلامی، جاماپونجی، عمان،
سلاما، استاندارد چارتر، تکافل بروئی دارالسلام، آلیانز، تکافل
برهاد، زوریخ مالزی، تکافل مالزی و شرکت بیمه اسلامی قطر

TAKAFULmalaysia

شركة التأمين الإسلامية المحدودة
ISLAMIC INSURANCE CO.LTD

بازار تکافل

- ✓ افرادی که بخاطر دلایل مذهبی بیمه نمی کنند.
- ✓ افرادی که بیمه می کنند و به مسائل حساس هستند.
- ✓ افرادی که در حال حاضر هیچ بیمه ای ندارند.

- ✓ بهبود در رشد مشارکت با کووید-۱۹ به پایان رسید.
- ✓ گسترش تکافل از طریق پلتفرم های تجمیع آنلاین
- ✓ هدایت وقف برای ارائه تکافل به اقشار کم درآمد

- ✓ متصدیان تکافل در شورای همکاری خلیج فارس در چند جبهه با چالش هایی روبرو هستند:

- رکود اقتصادی
- رقابت بیشتر
- و افزایش حداقل سرمایه مورد نیاز

عملکرد بازار تکافل

نام اپراتور تکافل	کشور	کل دارایی ها (US\$ Mn, FYE 2015)
بیمه ایران	ایران	\$۳۹۸۸
شرکت بیمه تعاونی	پادشاهی عربستان سعودی	\$۳۰۸۳
تکافل محدود اتیقا	مالزی	\$۳۰۵۳
شرکت تکافل مالزیایی	مالزی	\$۱۷۵۵
بیمه تعاونی بوپا عربستان	پادشاهی عربستان سعودی	\$۱۶۴۰
شرکت بیمه و بیمه اتکایی تعاونی مدیترانه و خلیج فارس	پادشاهی عربستان سعودی	\$۱۴۷۳
شرکت بیمه عرب اسلامی (سلام)	امریکا	\$۹۱۵
شرکت بیمه آسیا	ایران	\$۹۰۰
تکافل محدود اخلاص سندریان	مالزی	\$۷۲۳
بیمه البرز	ایران	\$۶۷۲

ICD-Thomson Reuters 2016

منبع: گزارش توسعه مالی اسلامی

عملکرد بازار تکافل

بخش	سهم بازار	درآمدهای تقریبی	نرخ رشد
تکافل عمومی	۸۳٪	US\$ 12.3 bn	۱۷٪
تکافل خانواده	۱۷٪	US\$2.6 bn	*(۱)٪
تکافل کل	۱۰۰٪	US\$14.9 bn	۱۴٪

مهمترین دلایل توسعه سریع الگوی تکافل

دلیل اول:

- تقاضای بالای بیمه‌گذاران اهل سنت برای محصولات تکافل

دلیل دوم:

- توسعه موفق مؤسسات مالی و بانک‌های اسلامی تامین‌کننده ابزارهای مالی برای مدیریت سرمایه و دارایی‌های مالی است. (نقش راهبردی مؤسسات و بانک‌های اسلامی در توزیع و فروش محصولات تکافل و تاب‌آوری در بحران مالی (۲۰۰۸)

طبقه بندی تکافل

تکافل خانواده	تکافل عمومی
عمر (زمانی-مختلط-تمام عمر-عمر و پس انداز)	ناوگان موتوری
حوادث	ناوگان دریایی
بیماری بحرانی و صعب العلاج	درمان
دانش آموزان	آتش سوزی
سالمنندان	زیارت و گردشگری
مستمری (وقف و معاشی)	صکوک
کارگران خارجی	ارز دیجیتال
وام مسکن	متفرقه
سرطان سینه (حوی)	
بارداری (ولادت)	
پس اندازی (دوستی)	

چالش های تکافل:

- ❖ در دسترس نبودن صنعت مالی اسلامی
- ❖ عدم یکنواختی در مدل ها و تصمیمات شرعی
- ❖ محدودیت های ظرفیت
- ❖ محدودیت ظرفیت و منابع انسانی
- ❖ تخصص شرعی
- ❖ آیین نامه های حقوقی
- ❖ محدودیت های سرمایه گذاری
- ❖ قیمت رقابتی و خدمات
- ❖ استانداردهای حسابداری
- ❖ مهارت فنی
- ❖ کانال های توزیع
- ❖ عدم آگاهی بیمه ای
- ❖ ظرفیت تکافل اتکایی

فرصت های تکافل:

- ❖ شمول مالی
- ❖ بازار مصرف بزرگ مسلمانان
- ❖ راه حل برای همه
- ❖ دولت / تنظیم کننده و پشتیبانی سازمان های چندجانبه
- ❖ جایگاه منطقه ای
- ❖ تکافل خرد ابزاری برای کاهش فقر

- ✓ تکافل خرد در این صنعت به طور وسیع به عنوان تکافل برای اقشار کم درآمد شناخته می شود. در اصطلاحات عمومی تکافل، "اقشار کم درآمد" به معنای بخشی از جمعیت است که به طور عرفی واجد شرایط مشارکت در طرح های تکافل هیچ عامل تکافلی نباشد.
- ✓ تعاریف متعددی از تکافل خرد ارائه شده تا این گروه از مشارکت کنندگان کم درآمد را طبقه بندی کنند. به عنوان مثال، کشورهای مختلفی ممکن است این مشارکت کنندگان را بر اساس حداقل درآمد سالانه آنها، ویژگی های محصول تکافلی، جایگاه بالقوه مشارکت کنندگان، یا کانالهای توزیع گروه بندی کنند.
- ✓ در ۲۰۱۴ طبق برنامه اول توسعه دولت مالزی، ابتکاری برای کمک به اقشار کم درآمد جهت کاهش بار مالی آنها ارائه شد. این ابتکار همه عوامل تکافل فعال در مالزی را بر آن داشت تا یک طرح برای افراد با درآمد ماهانه خانوار کمتر از ۱۱۱۹ دلار امریکا ارائه کنند.

تکافل خرد در IFSB-8

تکافل خرد همتای اسلامی بیمه خرد است و در دو شکل خانواده و عمومی وجود دارد. این ابتکاری برای ضمانت مشترک است که طی آن، گروهی از مشارکت کنندگان تکافل خرد با هم توافق می کنند که یکدیگر را در برابر خسرات های ناشی از ریسکهای خاص، طبق اصول محوری تبرع (اهدا) و تعاون (کمک متقابل) و ممنوعیت ربا، حمایت کنند.

ارائه کنندگان تکافل خرد:

- ✓ اول: عاملان تکافل
 - ✓ دوم: سازمان هایی مثل جمع کنندگان زکات و صدقات تا بسیاری از انواع دیگر موسسات خیریه یا انجمن های رسیدگی به اقشار فقیر یا کم درآمد.
 - محصولات پیشنهادی این ارگانهای رسمی معمولاً نشات گرفته از اقدام دولتی یا ملی به منظور توسعه جامعیت مالی است. آورده های آنها می تواند از خود مشارکت کنندگان، صندوقهای زکات یا صدقات، هبه، یا حتی بودجه ملی برای حمایت از بخش کم درآمد جامعه باشد.
 - ✓ سوم: موسسات ثبت نشده و خارج از حوزه نظارت
- این ارائه کنندگان تکافل خرد ممکن است گروه های غیر رسمی یا انجمن های اجتماعی باشند که برای ارائه پوشش تکافل خرد به اعضاء خود، ایجاد شده اند.

بیشترین پوشش های موردنیاز در تکافل خرد

بیمه های اعتباری ✓

بیمه های درمانی ✓

بیمه های بازنشستگی یا پس اندازی ✓

محصولات تکافل برای غیر مسلمانان

قیمت های رقابتی و فروش از طریق کانال های درست می تواند هر مشتری را فارغ از ملیت و دین جذب کند.

بهترین اقدامات در تکافل:

سازمان ها و موسسات تکافل منطقه ای نیازمندند تا به صورت بین المللی با هم همکاری نمایند تا بهترین اقدامات و استانداردها را در سطح صنعت ارتقا بخشند.

-هیات خدمات مالی اسلامی IFSB

-گروه تکافل اسه آن ATG

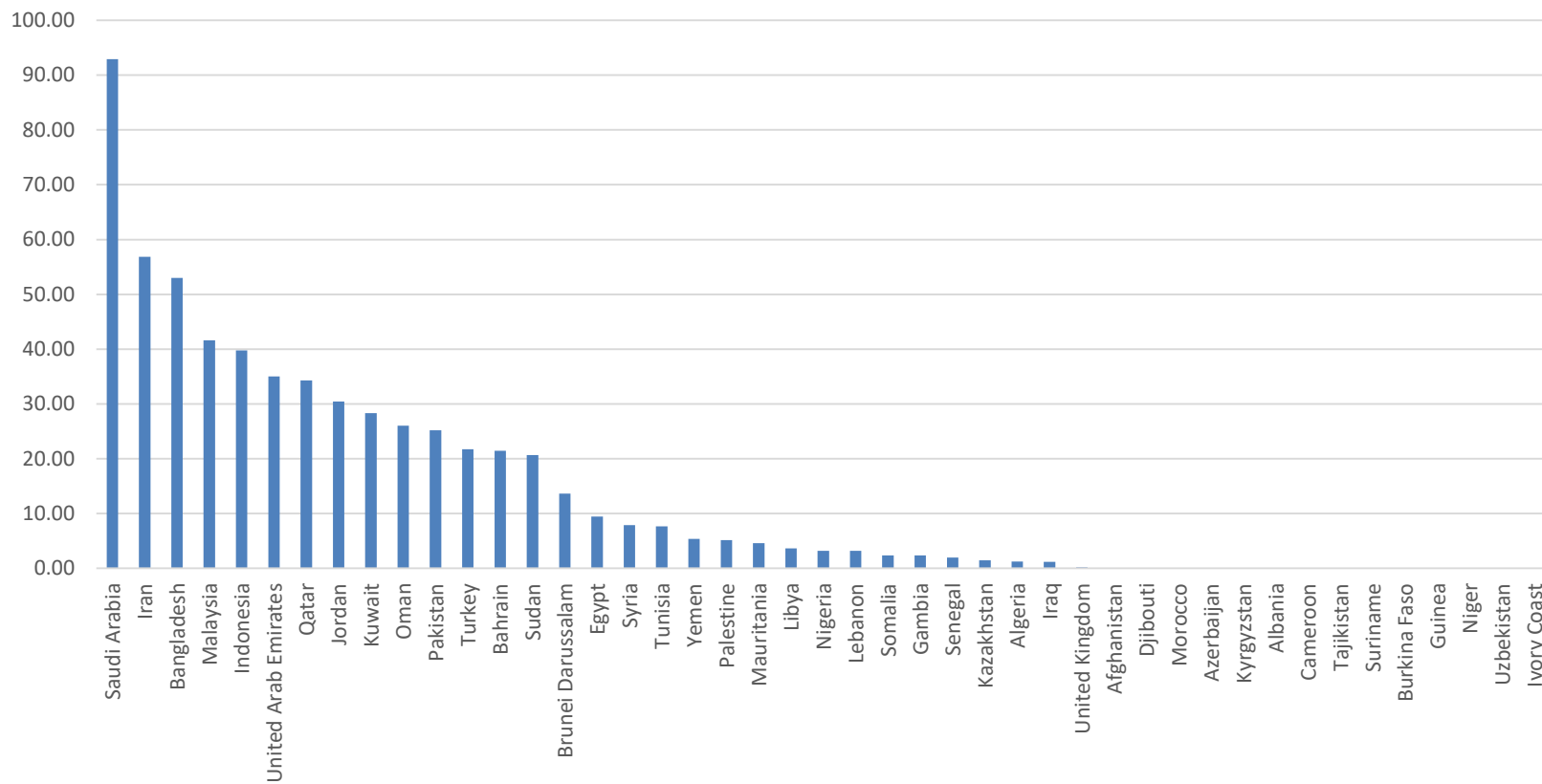
-انجمن بین المللی تکافل ITA

-سازمان حسابداری و حسابرسی موسسات مالی اسلامی AAOIFI

بازارهای بالقوه

IFDI Takaful Ranking

❖ مدل مضاربه؛ شرکت کنندگان و متصدی تکافل، قرارداد مضاربه منعقد می کنند. (تکافل خانواده)

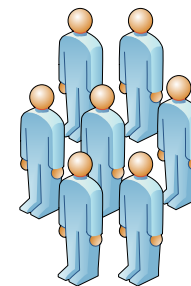
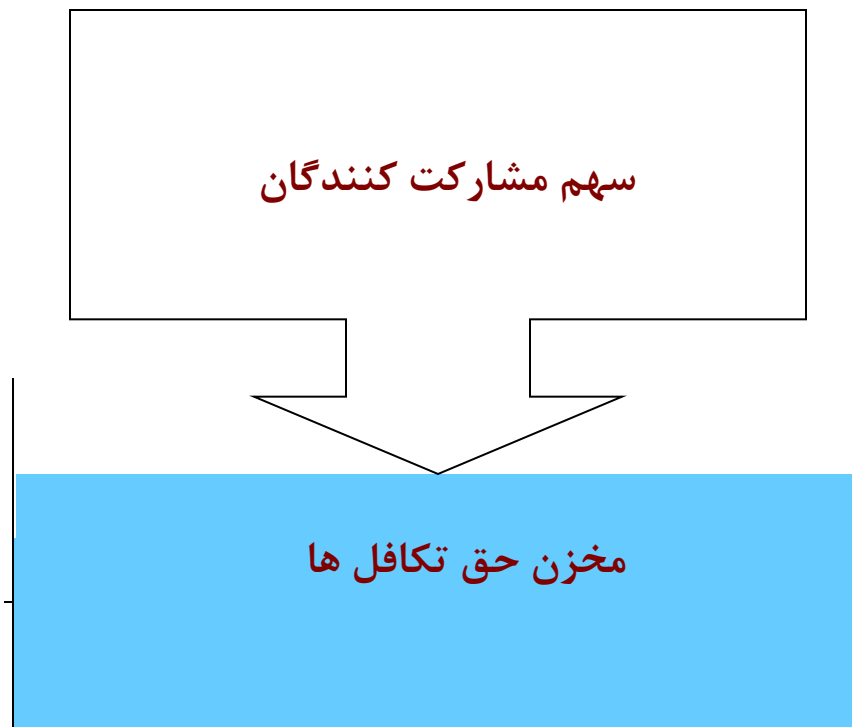
❖ مدل وکالت؛ توافق نامه نمایندگی بین مشارکت کنندگان و متصدیان بر اساس وکالت (قراردادهای نمایندگی) منعقد می شود.

❖ مدل وکالت + مضاربه؛ (مضاربه تعدیل شده) تکافل عمومی

❖ مدل وکالت + وقف؛ شرکت کننده وجه را اهدا می کند و متصدی حق الزحمه نمایندگی را دریافت می کند.

- به یک شرکت سهامی (اپراتور تکافل) یک دستمزد تناسبی ثابت (یا حق وکالت) یا دستمزد مبتنی بر عملکرد (مضاربه) یا ترکیبی از هر دو پرداخت می شود.
- اگر در پرداخت خسارت کسری به وجود آید، اپراتور تکافل یک وام بدون بهره قرض الحسنه را تدارک دیده و توسط مازادهای صندوق تکافل در دوره های بعد، بازپرداخت اقساط وام انجام می شود.
- محصولات مختلف تکافل خانواده و عمومی در بستر یکی از قراردادهای شرعی پایه مانند مضاربه، وکالت و وقف و در مواردی ترکیب‌هایی از این سه عقد طراحی می گردند.
- سه رکن اصلی مدل‌های تکافل عبارتند از متکافلین (مشارکت‌کنندگان)، متصدی تکافل (شرکت عامل تکافل) و صندوق تکافل است که تفاوت مدل‌ها مختلف در الگوی ارتباطی این سه رکن است.

مشارکت کنندگان

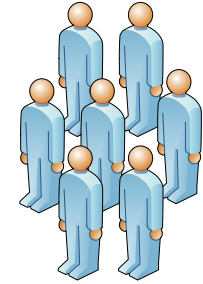
سرمایه گذاری مطابق شریعت

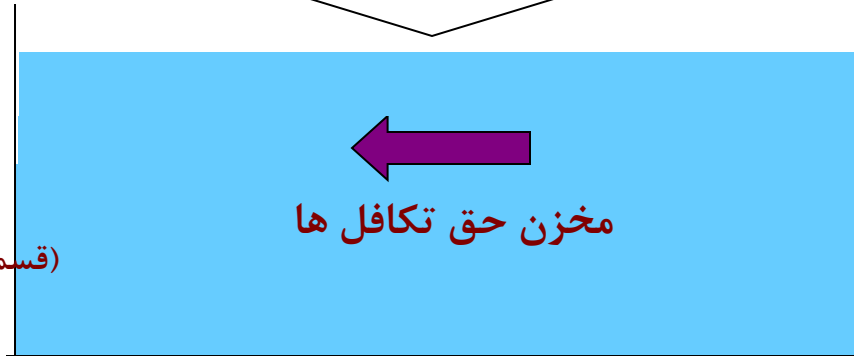
سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

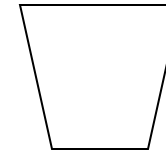
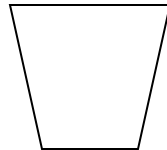
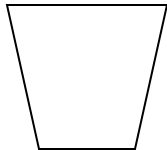
سهام مشارکت کنندگان

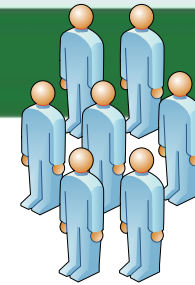

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق شریعت

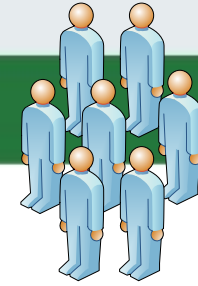
سود سرمایه گذاری

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت

ادعاهای خسارت

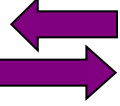
هزینه های تکافل اتکایی

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق شریعت

سود سرمایه گذاری

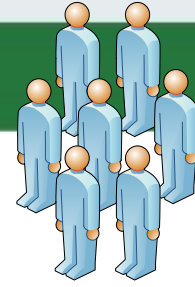
مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت

ادعاهای خسارت

هزینه های تکافل اتکایی

مشارکت کنندگان

سهام مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت-ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

سرمایه گذاری مطابق شریعت

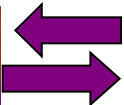
سود سرمایه گذاری

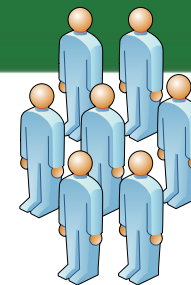
سرمایه گذاری مطابق شریعت

سود سرمایه گذاری

سهام مشارکت کنندگان

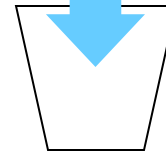
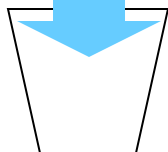
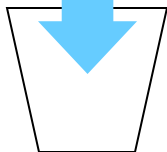

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

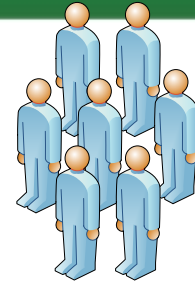
پژوهشکده بیمه

عباس راد

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

سرمایه گذاری مطابق شریعت

سود سرمایه گذاری

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر اضطراری

خیریه

پژوهشکده بیمه

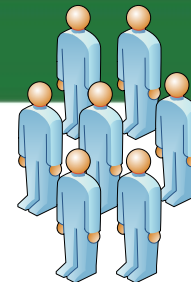
عباس راد

تقسیم بین مشارکت کنندگان

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق شریعت

سود سرمایه گذاری

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر اضطراری

خیریه

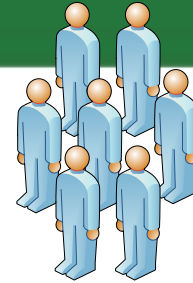
تقسیم بین مشارکت کنندگان

پژوهشکده بیمه

عباس راد

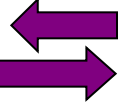

سهام مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق شریعت

سود سرمایه گذاری

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

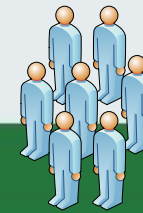
پژوهشکده بیمه

عباس راد

سهام مشارکت کنندگان

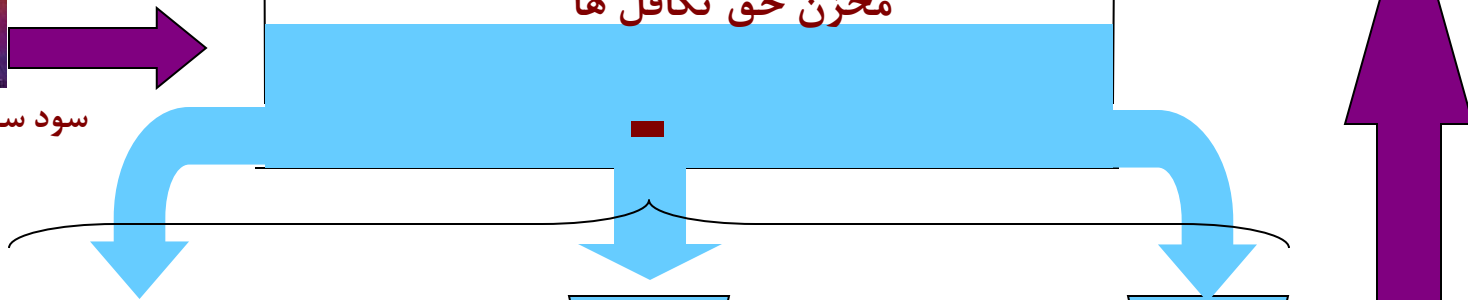
مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق شریعت

مخزن حق تکافل ها

سود سرمایه گذاری

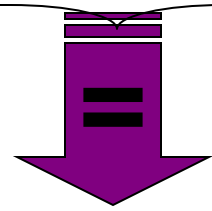
هزینه وکالت

+

ادعاهای خسارت

+

هزینه های تکافل اتکایی

مازاد

ذخایر اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

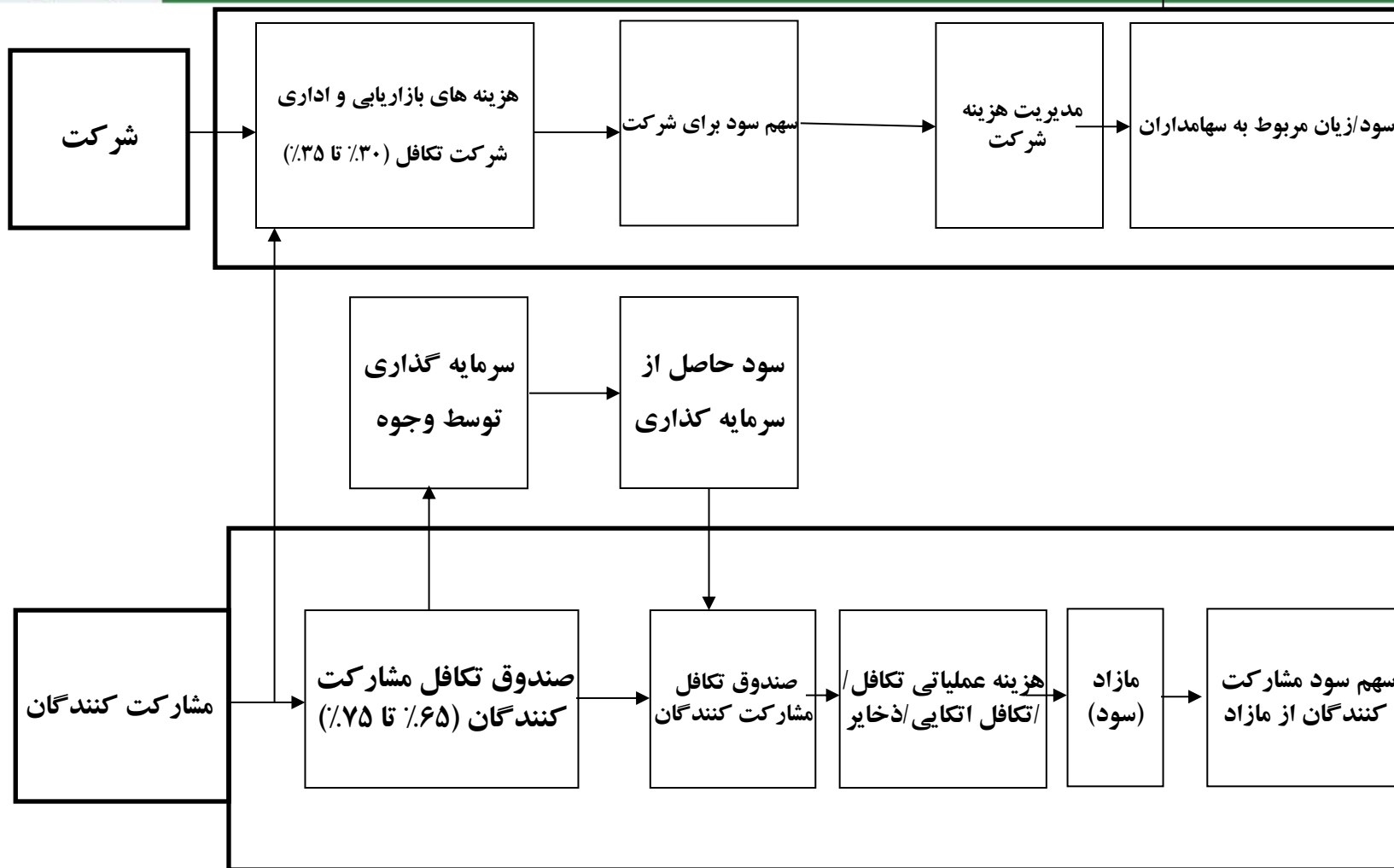
پژوهشکده بیمه

عباس راد

مدل وکالت

شرکت عامل تکافل به عنوان وکیل بیمه گذاران در مقابل دریافت وجهی به مدیریت سرمایه تکافل می پردازد.

مثال: برای تکافل عمومی (مدل وکالت)

سهام تکافل	=	<u>Rs. ۱۰۰,۰۰۰</u>
کمیسیون کارگزاران ۳۵٪	=	<u>Rs. ۳۵,۰۰۰</u>
موجودی برای هزینه ی ریسک (تبرع)	=	<u>Rs. ۶۵,۰۰۰</u>
سودآوری سرمایه گذاری ۱۰٪	=	<u>Rs. ۶,۵۰۰</u>
هزینه ی ریسک	=	<u>Rs. ۷۱,۵۰۰</u>
پرداخت ادعاهای خسارت/ مستقیم	=	<u>Rs. ۴۰,۰۰۰</u>
هزینه ها ۴۰٪	=	<u>Rs. ۴۰,۰۰۰</u>
مآزاد هزینه های بیمه گری	=	<u>Rs. ۳۱,۵۰۰</u>
حق الزحمه وکالت روی مآزاد ۱۰٪	=	<u>Rs. ۳,۱۵۰</u>
ذخایر اضطراری ۱۰٪	=	<u>Rs. ۳,۱۵۰</u>
سهام مشارکت کنندگان از مآزاد	=	<u>Rs. ۲۵,۲۰۰</u>
		%۲۵,۲

تکافل بر اساس قرارداد مضاربه

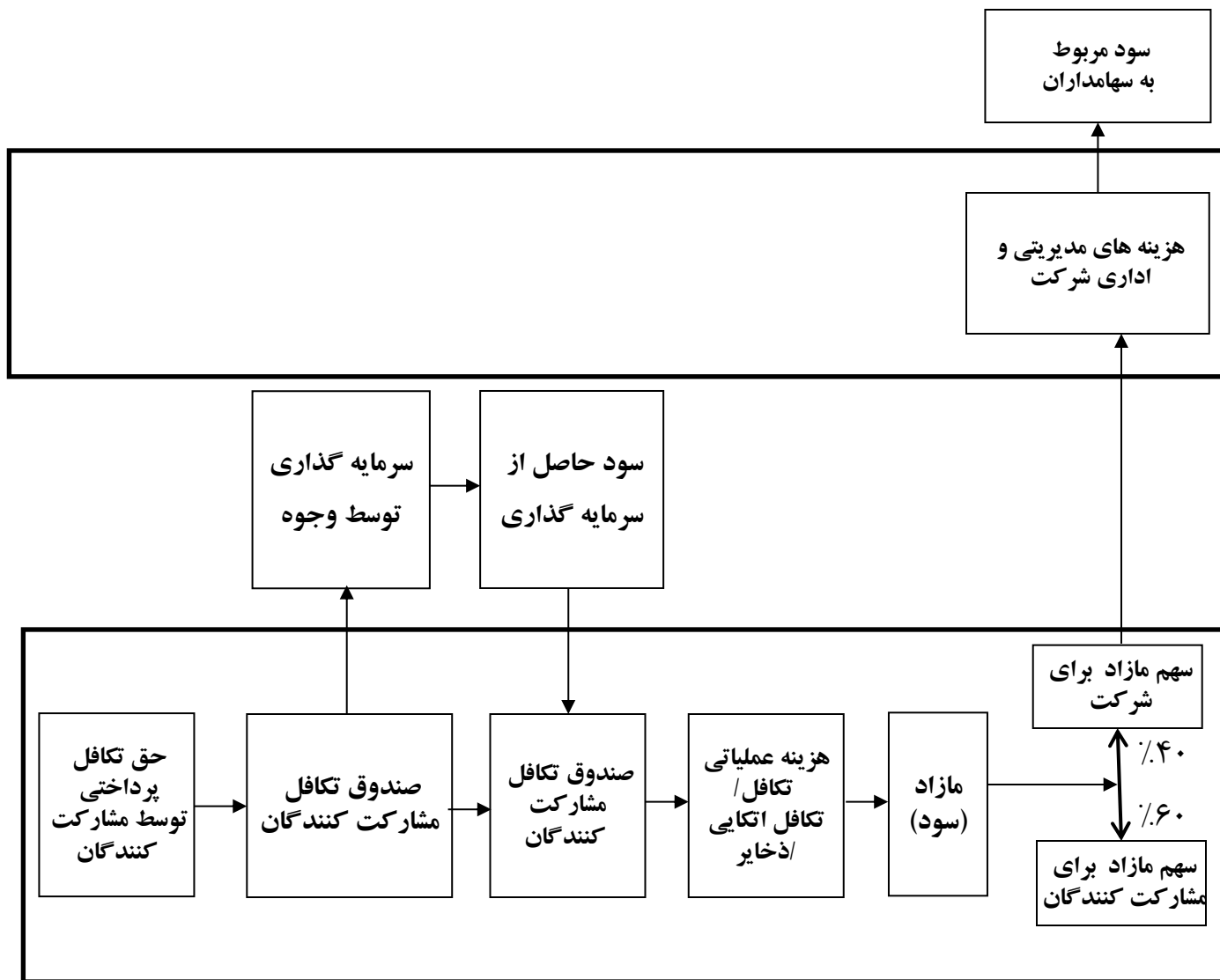
- ✓ متصدی تکافل از مدیریت کسب و کار تکافل انتظار بازده ای ندارد (به خاطر روح تکافل) بلکه او بازده را از کسب و کار سرمایه گذاری وجوه تکافل تحت قرارداد مضاربه با دارنده تکافل نامه برای مدیریت وجوهش طلب می کند.
- ✓ دارنده تکافل نامه نقش فراهم کننده سرمایه یا رب المال را دارد. مضارب (عامل، اپراتور تکافل) سود خود را از سرمایه گذاری های انجام شده برداشت می کند.
- ✓ الگو مضاربه بر اساس تقسیم سود و زیان بین اپراتور تکافل و مشارکت کننده انجام می شود. اپراتور تکافل در ازای خدماتش سهمی از سود سرمایه برمی دارد.
- ✓ سهم متناسب در سود بر اساس توافق نامه بین اپراتور تکافل و مشارکت کنندگان تعیین می شود.

مدل مضاربه

شرکت

تکافل خانواده (مضاربه)

در تکافل خانواده، حق تکافل مشارکت کنندگان به دو بخش تقسیم می شود: بخش عمده این پول به حساب مشارکت کنندگان (PA) - که متعلق به آنهاست منتقل می شود و بخش کوچک تر باقی مانده به حساب ویژه مشارکت کنندگان (PSA) واریز خواهد شد که برای پرداخت ادعاها و هزینه های صدور مورد استفاده قرار می گیرد. (در تکافل عمومی بر عکس است)

تمام پول حساب های (PSA) و (PA) در ابزارهای مالی شرعی سرمایه گذاری می شود. متصدی و تکافل شونده در سود سرمایه گذاری پول حساب (PA) شریک هستند و این سود بر اساس نرخى که از قبل بر آن توافق شده بین آنها تقسیم می شود.

گاهی هزینه های پرداخت خسارت و صدور بیش از میزان پولی است که برای حساب (PSA) تجویز شده بود که در این مواقع، کسری به وجود آمده و آن هم با برداشت از حساب (PA) یا پرداخت قرض الحسنه به تکافل شونده جبران خواهد شد.

اگر هزینه های پرداخت خسارت و صدور کمتر از میزان پول حساب (PSA) باشد، میزان باقی مانده بین متصدی تکافل و مشارکت کنندگان تقسیم خواهد شد.

نکته: در الگوی تکافل مبتنی بر وکالت، برای افزایش انگیزه متصدی در مدیریت کار آمدتر حساب های شرکت، او را در این مازاد شریک می کنند.

مثال: تکافل خانواده (الگوی مضاربه)

سهم کلی مشارکت کنندگان ۱۰۰,۰۰۰

بازگشت سرمایه ۱۰٪

اختصاص به حساب مشارکت کنندگان (۸۰٪) = Rs. ۸۰,۰۰۰

(۱۰٪ سود) = Rs. ۸,۰۰۰
= Rs. ۸۸,۰۰۰

اختصاص به حساب ویژه ی

مشارکت کنندگان (۲۰٪)

(۱۰٪ سود) = Rs. ۲,۰۰۰

مجموع هزینه ها Rs. ۲۲,۰۰۰

کم می شود:

پرداخت ادعاهای خسارت ۱۰٪ = Rs. ۱۰,۰۰۰

هزینه های بیمه گری = Rs. ۵,۰۰۰

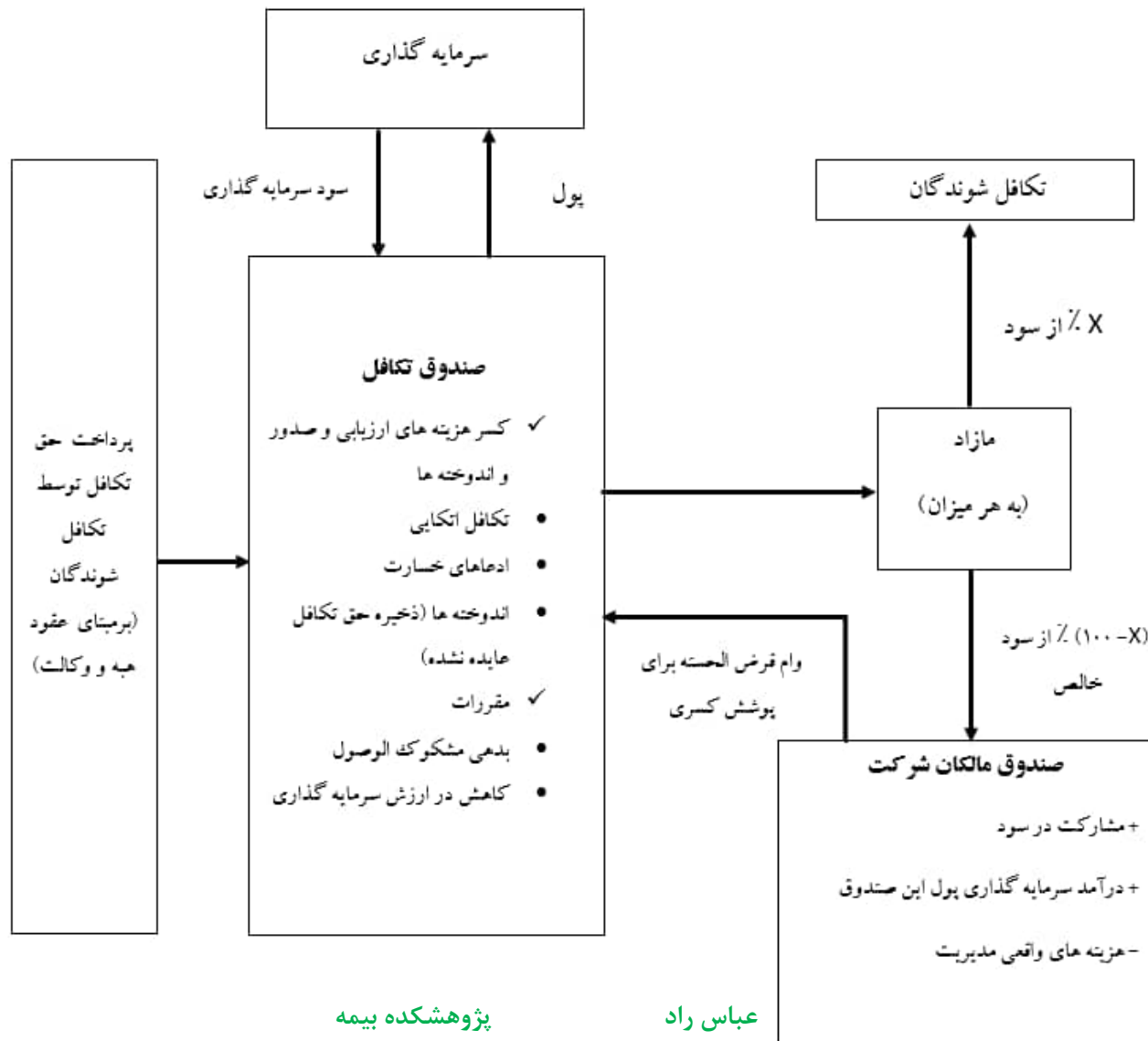
مازاد = Rs. ۷,۰۰۰

سهم مشارکت کنندگان ۸۰٪ = Rs. ۵۶,۰۰۰

Rs. ۵۶,۰۰۰

Rs. ۹۳,۶۰۰

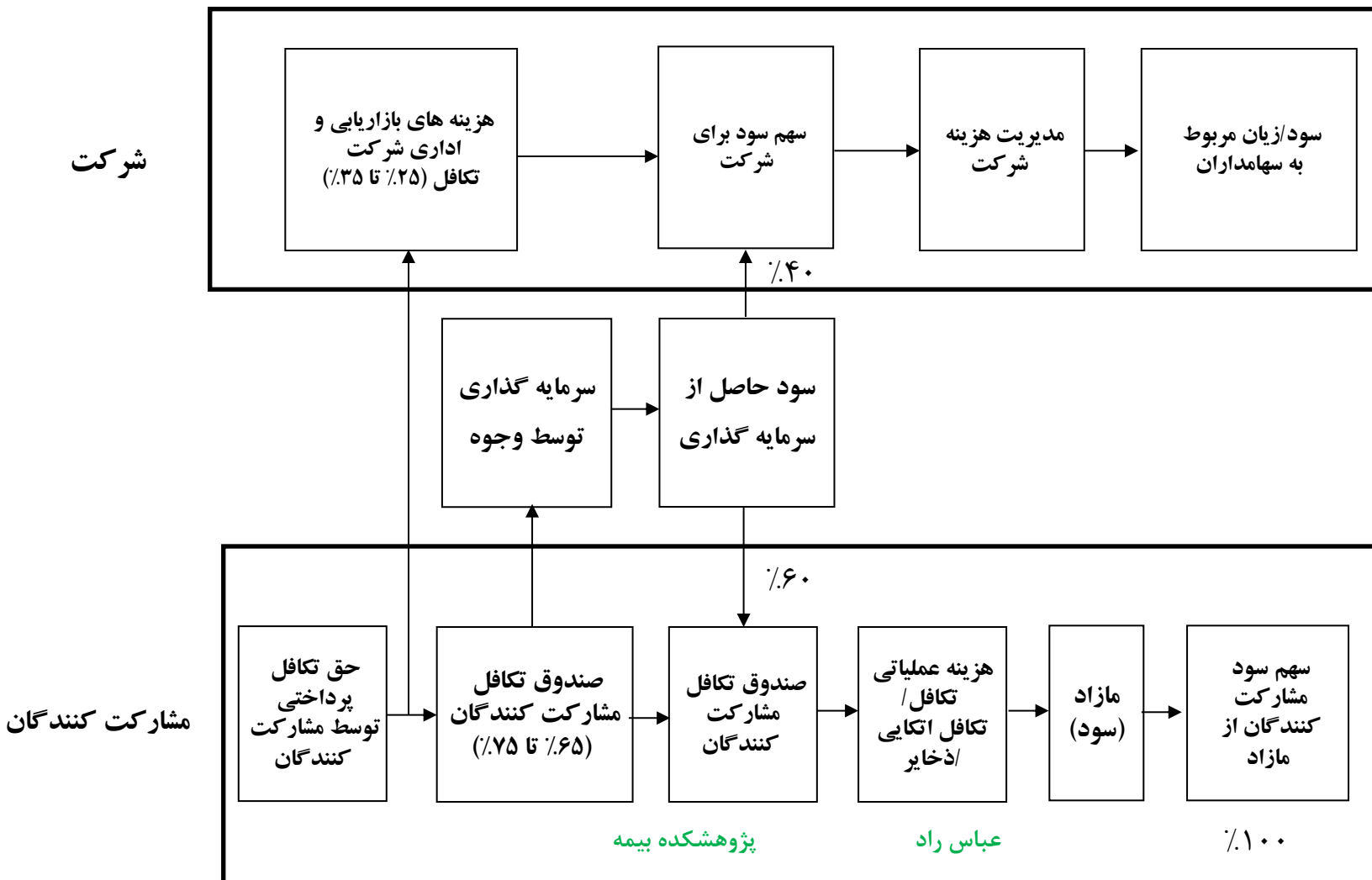
انباشته به حساب مشارکت کنندگان

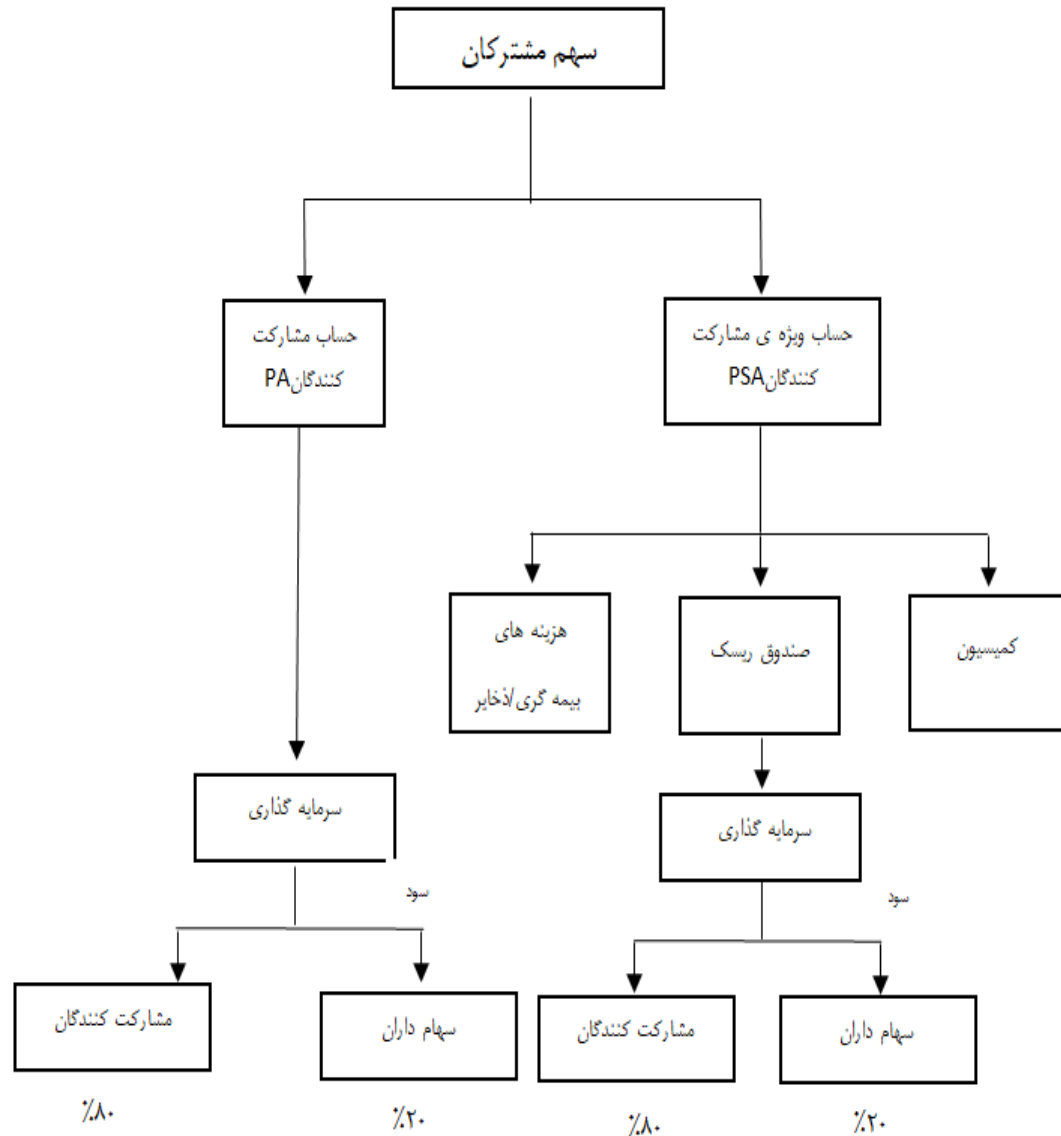
در این مدل حق العمل به جای مازاد سود قرار می گیرد.

شرکت عامل تکافل به عنوان وکیل بیمه گذاران در مقابل دریافت وجهی، به مدیریت سرمایه گذاری می پردازد.

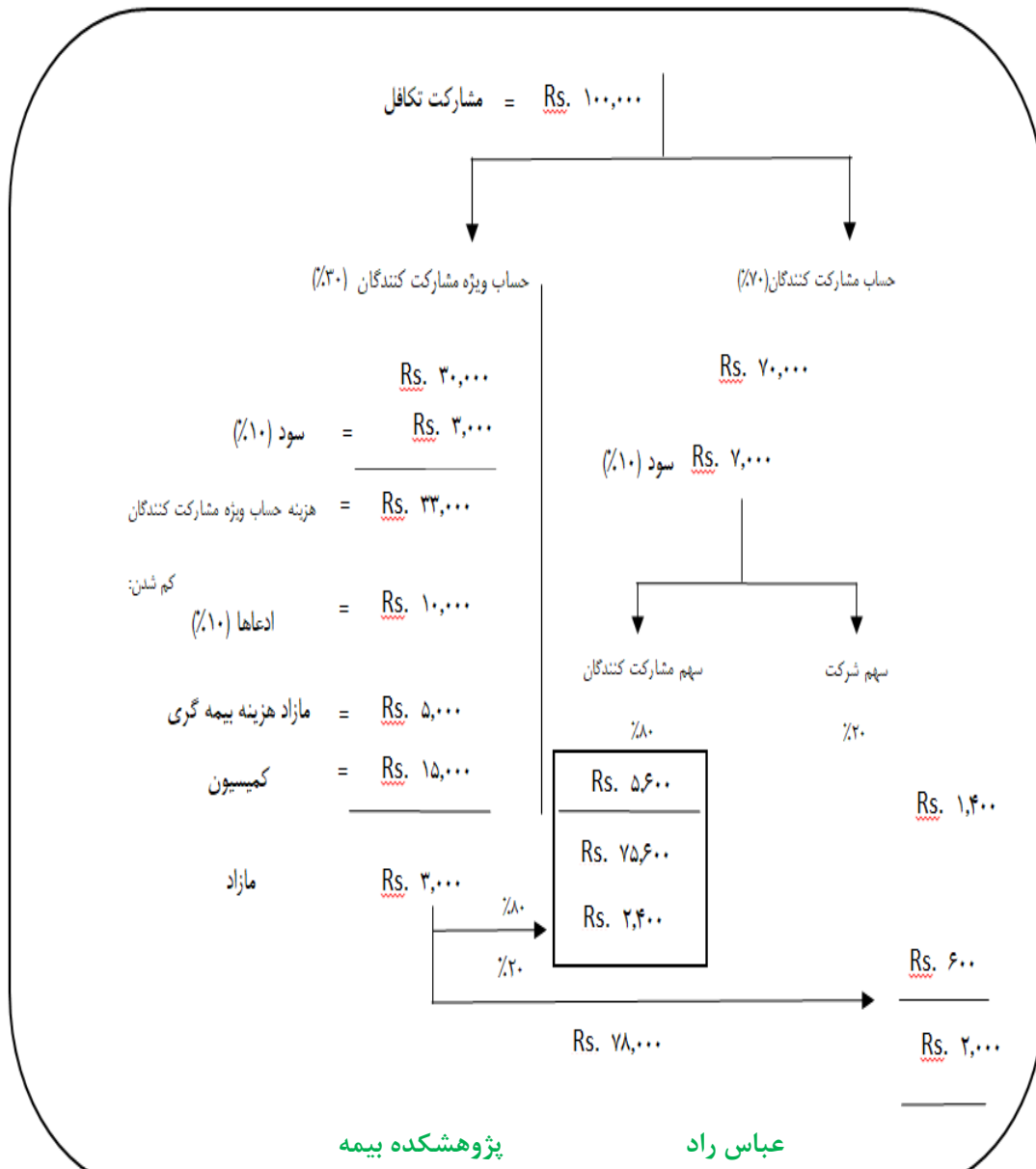

الگوی مختلط (مضاربه-وکالت) برای تکافل خانواده

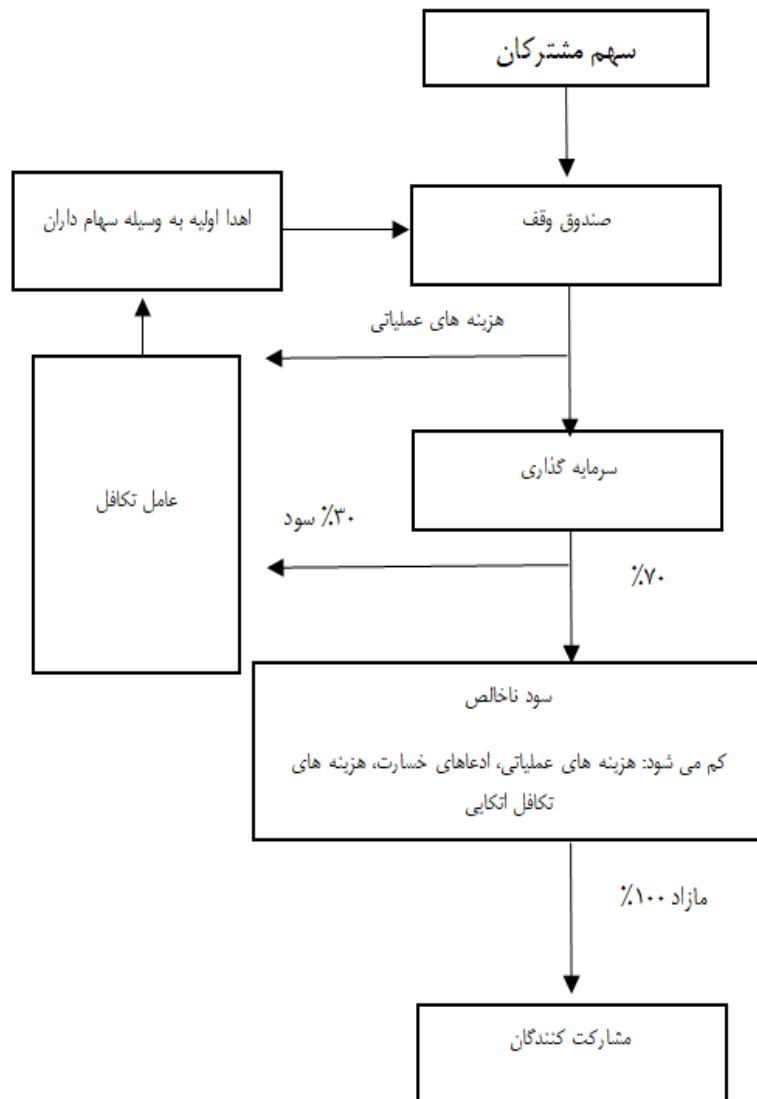
مثال: الگوی مختلط برای تکافل خانواده

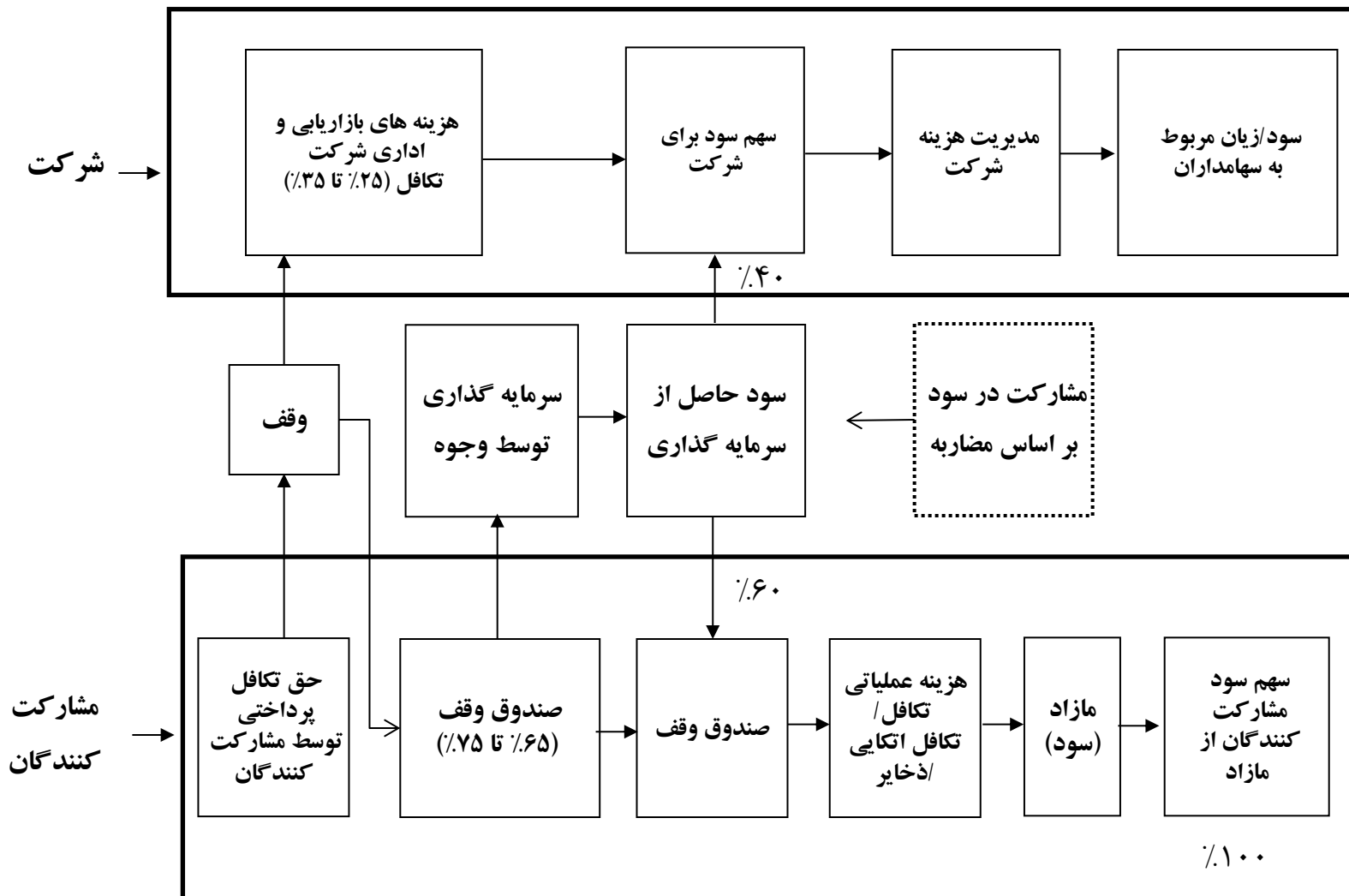
- برخی از فقها نسبت به مدل وکالت دارای انتقادات هستند و پیشنهاد دادند که مفهوم وقف در مدل وکالت لحاظ شود. تحت این مدل بازبینی شده، متصدی تکافل مقداری پول به اهدا می کند تا یک صندوق وقف تشکیل دهد.
- وقتی که این صندوق تشکیل می شود، سهامداران شرکت مالکیت خود را نسبت به پول اهدا شده از دست می دهند هر چند مدیریت این صندوق با متصدی است.
- تبرعات دریافت شده از مشارکت کنندگان نیز در این صندوق قرار داده می شود و کل مقادیر سر جمع سرمایه گذاری می شوند. سود حاصل از سرمایه گذاری به مقدار فوق اضافه می شود و مزایای مشارکت کنندگان از این صندوق وقف پرداخت می شود.
- صندوق وقف مجاز است ذخایر اضطراری علاوه بر ذخایر فنی معمول در نظر بگیرد.

مدل وقف / مضاربه

هیئت خدمات مالی اسلامی (IFSB)

سازمان بین‌المللی تنظیم استاندارد که سلامت و ثبات صنعت خدمات مالی اسلامی را با صدور استانداردهای احتیاطی جهانی و اصول راهنما برای این صنعت که به طور کلی شامل بانک‌ها، بازارهای سرمایه و بخش‌های بیمه تعریف می‌شود، ترویج و ارتقا می‌دهد.

انجمن بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS)

یک سازمان داوطلبانه از ناظران بیمه و رگولاتورهای بیش از ۲۰۰ قلمرو، که ۹۷٪ از حق بیمه جهان را تشکیل می‌دهد. این نهاد بین‌المللی تنظیم استاندارد، مسئول توسعه و کمک به اجرای اصول و استانداردهای نظارت بر بخش بیمه است.

انجمن بین‌المللی بیمه گذاران سپرده (IADI)

انجمنی برای بیمه گذاران سپرده از سراسر جهان برای به اشتراک گذاشتن دانش و تخصص. برنامه‌های آموزشی و آموزشی ارائه می‌دهد و تحقیقات و راهنمایی در مورد مسائل مربوط به بیمه سپرده‌ها تولید می‌کند.

استانداردهای هیات خدمات مالی اسلامی (IFSB)

پنج استاندارد در این حوزه

استاندارد راهبری (IFSB-8)

الزامات انحلال (IFSB-11)

مدیریت ریسک (IFSB-14)

حوزه های مدیریت کسب و کار تکافل (IFSB-9)

مدیریت بر مبنای شریعت (IFSB-10)

چارچوب مقرراتی تکافل در پاکستان

✓ یک شرکت می تواند در یکی از رشته های خانواده یا عمومی فعالیت نماید.

✓ کسب و کار تکافل می تواند توسط نهاد های زیر انجام شود:

- یک شرکت عمومی

- یک شرکت حقوقی ثبت شده تحت قوانین پاکستان

سایر شرایط:

✓ اگر شرکت تکافلی وجود نداشته باشد یک شرکت بیمه متعارف می تواند عملیات تکافل را به صورت پنجره ای انجام دهد.

✓ یک شرکت بیمه غیر عمر متعارف می تواند پس از یک سال از شروع فعالیتش به تکافل تغییر عملیات دهد.

در صندوق PTF ذخایر فنی باید به صورت موارد زیر یا ترکیب از این موارد باشد یا سایر ذخایر که اکچوئر رسمی در خواست نماید:

- ✓ ذخیره حق بیمه عاید نشده
- ✓ ذخیره خسارتهای اعلام نشده
- ✓ ذخیره کمبود
- ✓ ذخیره خسارت فاجعه آمیز
- ✓ ذخیره وام قرض الحسنه پرداختی در آینده
- ✓ ذخیره تساوی مزادها

• در انتهای هر سال مالی متصدی تکافل باید دارایی ها و بدهی ها (تعهدات) صندوق PTF را ارزشیابی کرده و تعیین کنید آیا عملیات در آن دوره خاص منجر به مازاد یا کسری (برای تقسیم بین مشارکت کنندگان) شده است. (حدافل یک بار در سال)

• مازاد محاسبه در هر تاریخ باید از نتایج تکنیکی و بازده سرمایه گذاری های صندوق PTF حاصل شده باشد.

• Surplus =

Total contributions to PTF

+ claims received from Retakaful and Reinsurance and recoveries

-total value of claims paid

-takaful operators fees

-commission paid to intermediaries and change in the technical reserves

- متصدی تکافل باید یک قسمتی از مازاد را به عنوان ذخایر رویداد های پیش بینی نشده نگه دارد (بیشتر از موارد پیش بینی شده-ذخایر فنی) بقیه مازاد باید بین مشارکت کنندگان بر اساس میزان حق مشارکتشان در صندوق PTF (خالص حق مشارکت) توزیع گردد.
- در تکافل عمومی، توزیع مازاد باید پس از ارزشیابی می باشد. قراردادهایی که تا پایان سال مالی (که ارزشیابی برای آن انجام شده) معتبر بوده شامل توزیع مازاد می شوند.
- در تکافل خانواده توزیع مازاد ممکن است پس از هر ارزشیابی اکچوئری انجام شده باشد یا ممکن است برای افرادی که با قطع عضویتشان از صندوق منفک شده و ممکن است مستحق دریافت مزایا باشند.

- یک متصدی تکافل ممکن است توزیع مازاد را بر اساس نتایج ترکیبی از همه رشته های بیمه ای یا جداگانه برای هر رشته محاسبه نماید.
- متصدی تکافل می تواند مازاد را به صورت
-نقد
-یا تهاتر با حق اشترکات آتی
-یا در مورد قراردادهای تکافل خانواده در حساب PSA کارسازی نماید. در صورتی که مشترک بخواهد از صندوق PTF خارج شود بر اساس ترجیحات مشترک به او پرداخت می شود.
- اگر مشترک بخواهد، سهم از مازاد او می تواند با اهداف اجتماعی یا خیرخواهانه توسط متصدی تکافل اهدا گردد.

سرمایه گذاری ها

- متصدی تکافل ممکن است وجوه صندوق ها را در شرکت های سهامی سرمایه گذاری کند. هر چند سرمایه گذاری در سهام نامنطبق بر اصول شرعی، گواهی سپرده، اوراق بهادار مبتنی بر سود مجاز نیست.
- متصدی تکافل ممکن است یک قسمتی از وجوه را در سپرده های کوتاه مدت یا به صورت نقد در بانک های اسلامی یا موسسات مالی اسلامی که مطابق قراردادهای مشارکت در سود یا زیان عمل می کنند، در حساب های پس انداز سرمایه گذاری کند. البته می تواند این سپرده گذاری در حساب های جاری بدون سود سایر بانک های غیر اسلامی هم باشد.
- متصدی تکافل ممکن است با بانک های اسلامی که به طور مستقیم از طریق قراردادهای مشارکت، مرابحه، اجاره، استصناع تامین مالی می کنند، وارد مرادده شود.

سرمایه گذاری در اوراق قابل باز خرید

متصدی تکافل ممکن است سبد سرمایه گذاری اش را از طریق صندوق های سرمایه گذاری مشترک مختلف که تحت نظارت اصول شرعی و کمیته شرعی هستند، تشکیل دهد. قبل از هر سرمایه گذاری در این نوع فعالیت ها باید متصدی تکافل رویه ها و اقدامات مطابق شریعتی را داشته باشد که چنین صندوق هایی باید مطابق آنها عمل کنند.

متصدی تکافل ممکن است وجوهش را در ابزار های شرعی مانند گواهی مشارکت، گواهی مالی تاریخ دار، گواهی های تاریخ دار مشارکت و غیره سرمایه گذاری نماید. هر چند در مورد سرمایه گذاری در اوراق قابل باز خرید، باید گواهی ها مطابق ملاحظات اسلامی صادر شوند و نحوه انتشار آنها به وسیله کمیته شرعی متصدی تکافل تست شوند.

همچنین باید شرایط اصولی که برای سرمایه گذاری ها در شرکت های سهامی عام و سهام مشترک ارضاء شوند.

سرمایه گذاری ها در ایران

دوره بازدهی	مثال	عنوان سرمایه گذاری
کوتاه مدت	اوراق قرضه و صوکوک	سرمایه گذاری در اوراق اسلامی
کوتاه مدت	سهام شرکت های پتروشیمی، پالایشی و ...	سهام بورسی، فرابورسی و غیر بورسی در صنایع خاص
کوتاه مدت	خودرو، ماشین آلات و اثاثیه و ...	خرید و فروش کالا
کوتاه مدت	تولید میگو و ...	سرمایه گذاری در پرورش آبزیان
کوتاه مدت	تولید و صادرات صنایع دستی	سرمایه گذاری در صنایع دستی
کوتاه مدت	تولید کارخانجات مواد غذایی	سرمایه گذاری در صنایع غذایی
بلند مدت	احداث ساختمان، مینی پالایشگاه و راهسازی و ..	مشارکت در طرح ها و اجرای عملیات عمرانی
بلند مدت	کارگاه های تولید آسفالت، سیمان و ...	مشارکت در تولید صنایع راهسازی
بلند مدت	تولید دارو و تجهیزات پزشکی و ...	مشارکت در طرح های تولیدی و دانش نیان
بلند مدت	مشارکت در استخراج فلزات گرانبها و ..	سرمایه گذاری در صنایع معدنی و فلزی
بلند مدت	تولید غلوفه و بذرهای اصلاح شده و ... و تاسیس دامداری و ...	سرمایه گذاری در صنایع کشاورزی و دامپروری
بلند مدت	احداث هتل و، برپای کمپ های گردشگری، تفریحات ساحلی و ...	سرمایه گذاری در صنعت گردشگری

مفهوم تکافل اتکایی

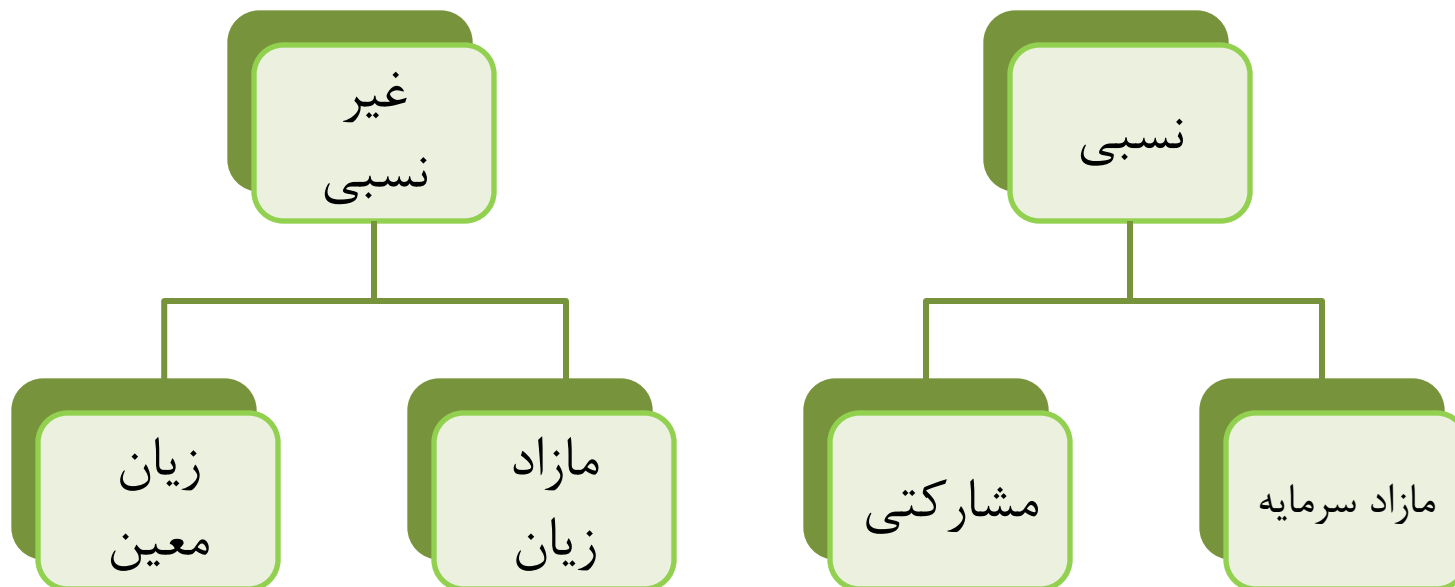
- ✓ **تکافل اتکایی (Retakaful)** از نظر مفهومی مشابه با تکافل می باشد که طرح بیمه ای اسلامی جایگزین بیمه های اتکایی عمومی و خانواده می شود و تمهیدی است برای ریسکی که متصدی تکافل در جریان انجام معاملات در زمینه تکافل ممکن است با آن مواجه شود. میزان اتکایی اجباری و اختیاری با توجه به نوپا بودن صندوق ، طبق روال بیمه مرکزی صورت می پذیرد.
- ✓ نیاز به تکافل اتکایی عمدتاً زمانی ایجاد می شود که شرکت تکافل ظرفیت کافی برای جذب تمام ادعاهای ممکن از طرف مشارکت کنندگان در طرح را نداشته باشد.
- ✓ بیمه گران تکافل با استفاده از قراردادهای تکافل اتکایی به منظور کاهش نوسان ریسکی که می پذیرند، قادر هستند الزامات سرمایه ای خود را مدیریت کنند و ظرفیت پذیرش قراردادهای جدیدی ایجاد کنند.
- ✓ عملیات جدید و در حال توسعه تکافل، نیاز به اتکا به تکافل های اتکایی دارند، در این صورت به دلیل متنوع سازی ریسک های موجود، و کاهش ذخایر فنی ثبات افزایش می یابد.

مفهوم تکافل اتکایی

ماهیت تکافل مبتنی بر این مفهوم است که ممکن است ادعاهای خسارت فراتر از ادعاهای خسارت **مورد انتظار** باشند و در نتیجه سرمایه مورد نیاز تکافل، باید به جای تکافوی ادعاهای مورد انتظار، تکافوی ادعاهای قابل پیش بینی را بدهد.

میزان تفاوت بین ادعای پیش بینی شده و ادعای مورد انتظار، در ابتدای شروع تکافل بیشتر است و با نزدیک شدن به سررسید قراردادها کاهش می یابد. این پدیده عموماً به عنوان موج کسب و کار تازه (new business strain) که یکی از ویژگی های تکافل خانواده به حساب می آید که ماهیت قراردادها طولانی مدت می باشند اما در تکافل عمومی نیز مشهود می باشند.

انواع قرارداد های تکفلی اتکایی

- ✓ نوع مرجح قرارداد اتکایی نسبی (مشارکتی/مازاد)
- ✓ غیر نسبی هم استفاده می شود.
- ✓ اگر شرکت تکفلی اتکایی در دسترس نبود از شرکت های اتکایی مرسوم استفاده می شود.

کارکردهای تکافل اتکایی

- ارائه پوشش مناسب در قبال خطرات بزرگ و تجمع خطر
- بهره گیری شرکت های تکافل از تجارب سایر شرکت ها به واسطه آمار و اطلاعات موجود
- ثبات وضعیت مالی شرکت تکافل گذار
- محدود نمودن نوسانات شرکت های تکافل

ریسک های بزرگ و ویژه

تکافل اتکایی روی ریسک های بزرگ و تخصصی پوشش ایجاد می کند و انتظار می رود که توانایی مالی و بیمه گری فنی برای مدیریت این ریسک ها را داشته باشد.

مفهوم تکافل مکرراً بر ویژگی های تکافل های اتکایی در زمان ریسک های بیمه گری به عنوان بیمه گران اولیه اتکا می کند و در واقع تضمین می کند که روی پوشش تکافل اتکایی پیش از پذیرش قرارداد بیمه به عنوان بیمه گر تکافل اقدام کنند.

بخش تکافل اتکایی مجدد باید لاین های تجاری روشنی که تک تک ریسک ها مزاد بر توان بیمه اتکایی هستند از قبیل دریایی و هوایی و ریسک های خاص اموال را توافق نماید.

رعایت اصول شریعت در کسب و کار پذیرفته شده تکافل اتکایی

- تکافل اتکایی ممکن است ریسک پذیرش کسب و کاری را بپذیرد که منطبق با اصول شریعت نباشد. به دلیل ماهیت بین المللی کسب و کار تکافل اتکایی و به این دلیل که بسیاری از ریسک های کوچک ممکن است در یک حوزه خاص ایجاد شوند، برای بیمه گران تکافل اتکایی امکان ارزیابی مستقیم رعایت اصول شریعت در هر یک از ریسک های انتقال یافته به خودشان فراهم نیست. بیمه گران تکافل اتکایی باید به راهبری شریعت در بیمه گران اعتماد داشته باشند.
- حتی زمانی که رعایت شریعت توسط بیمه گذار معقول به نظر برسد نیز ریسک اینکه موارد سرحدی رخ دهند، که در شریعت تفاسیر متناقضی دارند وجود دارد. ممکن است بیمه گذار ایمان داشته باشد که یک مورد مطابق با شریعت است و توافقات را بپذیرد در حالی که ممکن است بیمه گذار تکافل اتکایی به این امر قائل نباشد.
- تکافل گران اتکایی باید نسبت به وجود احتمالی ربا در سایر جوانب بیمه یا تکافل اتکایی که ورود می کنند هشیار باشند. برای مثال، در قراردادهای نسبی رایج است که بیمه گذاران بخشی از حق بیمه یک حساب را برای ادعاهای آتی نزد خود حفظ کنند و در بیمه مرسوم، چنین مواردی معادل بهره به حساب می آیند.

مدیریت قراردادهای تکفلی

اصل ۱.۱ چارچوب جامع رعایت

تکفلی گران تکفلی باید موقعیتی در قراردادهای تکفلی داشته باشند تا بتوانند چارچوب رعایت جامع متناسب با مدل کسب و کار خود را اجرا کنند تا در آن استقلال و درستی هر راهبر تعریف و حفظ شود و سازوکارهای کنترل و مدیریت مناسب تضاد منافع به روشنی تدوین شوند.

اصل ۱.۲ آئین نامه اخلاق و رفتار حرفه ای

تکفلی گران تکفلی باید آئین رفتار حرفه ای مناسب برای رعایت، توسط مدیران در تمام سطوح تصویب کنند.

اصل ۱.۳ درستی، صداقت و انصاف

تکفلی گران تکفلی باید بالاترین استانداردهای درستی، صداقت و انصاف در تمام بیانیه ها و تعاملات خود را رعایت کنند و با مشتریان به شکلی منصفانه برخورد کنند.

اصل ۱.۴ مراقبت و مذاقه حرفه ای

تکفلی گران تکفلی باید مراقبت حرفه ای را در تمام عملیات شامل نحوه ساختاردهی و ارائه محصولات و ارائه خدمات، همراه با رعایت اصول شریعت و نیز کامل بودن بررسی ها و مدیریت ریسک اعمال کنند.

اصل ۱.۵ سیستم ها و رویه ها

تکفلی گران تکفلی باید اطمینان یابند که سیستم ها و رویه های کافی را اعمال کرده است و کارکنان آنها دانش و مهارت کافی برای رعایت این اصول و سایر استانداردهای هیات خدمات مالی اسلامی را در اختیار دارند.

چارچوب احتیاطی

اصل ۳.۱ چارچوب کافی مدیریت ریسک

تکافل گران اتکایی باید اطمینان یابند که تکافل نامه های اتکایی، چارچوب مدیریت ریسک مناسب با دامنه کافی و همراستا با ساختار راهبری مناسب در اختیار دارند.

اصل ۳.۲ تسویه تکافل نامه های اتکایی

تکافل گران اتکایی باید اطمینان یابند که سازوکارهای مناسبی برای نقدشوندگی و تسویه تکافل نامه ها در اختیار دارند.

اصل ۳.۳ راهبرد سرمایه گذاری

تکافل گران اتکایی باید راهبرد سرمایه گذاری درستی اتخاذ و اجرا کنند و به شکلی محتاطانه دارایی ها و بدهی های تکافل اتکایی را مدیریت کنند.

اصل ۴.۱ افشای کافی

تکافل گران اتکایی باید رویه هایی را در راستای افشای مناسب اطلاعات اتخاذ و اجرا کنند تا دسترسی مناسبی به اطلاعات بااهمیت و مربوط برای مشارکت کنندگان فراهم گردد.

بررسی های نظارتی توافقات تکافل/بیمه اتکایی

نهاد ناظر باید برنامه های بیمه اتکایی / تکافل اتکایی قراردادهای تکافل و برنامه های بیمه های بازپس دادن بیمه های تکافل اتکایی را نه تنها از منظر احتیاطی، بلکه با هدف تضمین اینکه انطباق با شریعت مورد مصالحه قرار نگرفته است نظارت کند. در شرایطی که نهاد ناظر اطمینان حاصل کند که توافقات حاکمیت شرکتی مناسبی برای توانمند سازی مشاوران به منظور ایفای مسئولیت های خود وجود دارد، می تواند در انجام امور نظارتی به شکل قابل توجهی به مشاوران شرعی متصدی تکافل یا متصدی تکافل اتکایی اعتماد کند.

تکافل اتکایی

- ✓ سودان (۱۳۵۸) اتکایی ملی
- ✓ سودان (۱۳۶۲) شرکت تکافل شیخان
- ✓ بحرین (۱۳۶۲) شرکت تکافل اتکایی و تکافل اسلامی سعودی
- ✓ بحرین/عربستان سعودی (۱۳۶۴) شرکت تکافل اتکایی و بیمه اسلامی
- ✓ تونس (۱۳۶۴) اتکایی B.E.S.T
- ✓ مالزی (۱۳۷۶) تکافل اتکایی بین المللی اسه آن
- ✓ امارات (۱۳۸۴) تکافل اتکایی

تعدادی از شرکت های اتکایی مرسوم تقاضای قابل توجهی از شرکت های تکافل دریافت کردند و استخرهای تکافل اتکایی تشکیل دادند مانند:

- ✓ سویس ری
- ✓ میتسوی سامیتومو
- ✓ اتکایی هانور
- ✓ اتکایی کویت
- ✓ اتکایی تراست
- ✓ اتکایی لایوان

شماره	نام شرکت	سرمایه پرداخت شده (میلیون دلار)	ثبت شده	کشور	رتبه
۱	تکافل ری	۱۲۵	۱۳۸۴	امارات	ندارد
۲	BEST ری	۵۵	۱۳۶۴	تونس	+BBB
۳	تکافل اتکایی بین المللی اسه آن	۱۴	۱۳۷۶	مالزی	ندارد

توجه: داده ها برای سایر شرکت های تکافل اتکایی در دست نیست.

تکافل اتکایی (توسعه های اخیر)

- ✓ سلاما یک سندیکای تکافل اتکایی با کری چرچ لویدز تشکیل داده
- ✓ تکافل اتکایی مارین توکیو
- ✓ انتظار است موارد بالا دارای رتبه A باشند.

چالش ها:

- ✓ تنها چندین شرکت فعال جهانی وجود دارد.
- ✓ محدودیت ظرفیت
- ✓ سرمایه اولیه زیاد مورد نیاز
- ✓ نیاز به اسپانسر های قوی و متعهد
- ✓ مدل های کسب و کاری

تکافل اتکایی (مسیر پیش روی)

- ✓ عرضه اولیه شرکت های تکافل اتکایی
- ✓ اوراق بهادار سازی
- ✓ اصلاح مدل های مختلف
- ✓ همکاری با انجمن تکافل ICMIF / گروه تکافل آسیا

مدیریت ریسک تکافل

شناسایی ریسک در تکافل:

ریسک ارزیابی و صدور
ریسک عملیاتی
ریسک اعتباری
ریسک نقدینگی
ریسک بازار

مدیریت ریسک:

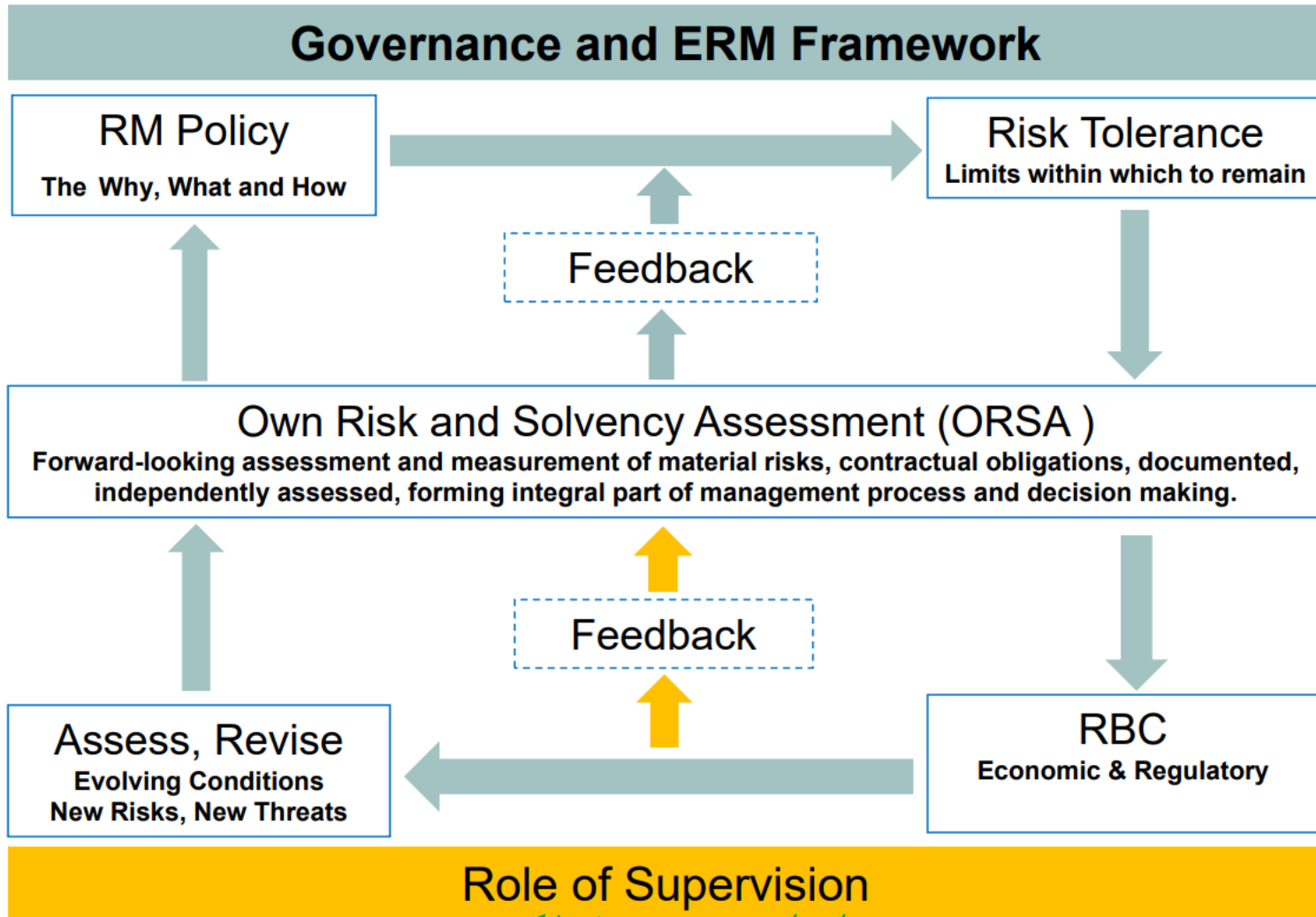
مدیریت ریسک ارزیابی و صدور
مدیریت ریسک عملیاتی
مدیریت ریسک اعتباری
مدیریت ریسک نقدینگی
مدیریت ریسک بازار

افزایش فرهنگ مدیریت ریسک در صنعت تکافل:

بررسی گزارشات ریسک تکافل
بررسی تست استرس و گزارش های ارزش در معرض خطر
پیاده سازی سیستم های کنترل داخلی و حاکمیت شرکتی
پیگیری سیستم های کنترل داخلی و حاکمیت شرکتی

Enterprise Risk Management: The IAIS Framework

ریسک های بحرانی برای پایش

ریسک منابع آموزش دیده-ریسک گردش مالی	ریسک رفتاری
ریسک بازار، ریسک استراتژیک، ریسک چابداری، ریسک مدل تکافل، ریسک شهرت، ریسک همانندی	ریسک محیط تجاری
تصمیمات متضاد، پیاده سازی تصمیمات به طور نامناسب	ریسک استراتژیک
ریسک کارگزاران، ریسک بازاریابی، ریسک فروش از دست رفته	ریسک کانال های توزیع
ریسک نقدینگی، ریسک توانگری، ریسک هزینه ها، ریسک حسابداری، ریسک ذخایر، ریسک مالیات، ریسک اعتبار، ریسک تکافل اتکایی، ریسک سیستماتیک، ریسک عدم تطابق تعهدات دارایی، قرض، سرمایه	ریسک مدیریت مالی
ریسک ادعای خسارت، ریسک مرگ و میر، ریسک قیمت گذاری، ریسک زوال کسب و کار	ریسک عملیات بیمه گری
ریسک امنیت اطلاعات، ریسک سیستم های اطلاعاتی مدیریتی،	ریسک فناوری اطلاعات
ریسک نقدینگی، ریسک تمرکز، ریسک تنوع، ریسک سیستماتیک، ریسک عدم تطابق تعهدات دارایی	ریسک سرمایه گذاری
ریسک قانونگذاری، ریسک تطابق، ریسک امانی، ریسک تقلب و امنیت	ریسک قانونی

ریسک های بحرانی برای پایش

ریسک فرآیندهای داخلی شکست خورده یا ناکافی، ریسک ادامه کسب و کار، ریسک افراد و سیستم ها	ریسک عملیاتی
ریسک شهرت، ریسک عملیاتی، ریسک قانونی، ریسک امانی، ریسک تکافل اتکایی، ریسک استراتژیک	ریسک عدم انطباق با شریعت
	چارچوب عملیاتی تکافل
	جدا بودن صندوق ها
	فقدان قوانین توافق
	ریسک های سرمایه گذاری
	مسائل ویژه مزادها
	ریسک سیستماتیک
	ریسک توانگری
	منابع
	تکافل اتکایی

ریسک عدم انطباق با شریعت

- ✓ محصولات، شرایط و شفافیت
- ✓ اتکایی و تکافل اتکایی
- ✓ سرمایه گذاری
- ✓ بازاریابی، فروش از دست رفته و انتظارات
- ✓ توزیع سود

چالش های مدیریت ریسک

- ✓ چگونه فعالیت های کسب و کار، ریسک و سرمایه را با ساختاری که منفک از صندوق باشد یکپارچه کنیم؟
- ✓ طبیعت تجاری و سخاوتمندانه کسب و کار تکافل
- ✓ قرض، سرمایه مبتنی بر ریسک در برابر توزیع مازاد و حق الزحمه ها
- ✓ آیا متصدی تکافل چارچوب حاکمیتی مدیریت ریسک را دارد؟
- ✓ آیا متصدی تکافل ORSA دارد؟
- ✓ آیا ارتباطی بین کمیته شرعی و کمیته مدیریت ریسک وجود دارد؟

چندین نکته برای ارتقاء

- ✓ از جایگزینی با محصولات بیمه متعارف و مرسوم خوداری کنید. سعی کنید نوآوری داشته باشید.
- ✓ سیستم مذاکره و اجماع با صنعت را قبل از معرفی استانداردهای تکافل و وضع قوانین و مقررات جدید توسط AAOIF و JFSB، را در دستور کار قرار دهید.
- ✓ آزمون استرس را به منظور پایش ریسک سیستماتیک انجام دهید.
- ✓ معرفی مفهوم «سرمایه مبتنی بر ریسک» باعث افزایش ظرفیت و توانایی بررسی کسب و کار و ریسک های مختلف می شود.
- ✓ آگاهی عمومی از تکافل را از طریق رسانه تصویری افزایش دهید.
- ✓ تاکید مضاعفی روی آموزش منابع انسانی داشته باشید.
- ✓ برای مفید بودن، قابلیت حسابرسی و دردسترس پذیری مشاوران شرعی ملاحظاتی در نظر بگیرید تا کبود های فعلی را جبران نمایید.
- ✓ ریسک های مرتبط بین بیمه مرسوم و تکافل را در نظر بگیرید.

- مطالعه الگوهای عملیاتی تکافل به علت عدم وجود سابقه آن در ایران و طراحی آن بر اساس موازین شرعی یک نیاز ضروری است.
- در سازوکار عملیاتی دو الگوی تکافل و بیمه متعارف از جمله نحوه محاسبه و پرداخت حق بیمه، زمان و نحوه تملک، حق بیمه، نحوه باز توزیع، منافع و مازاد و ... تفاوت هایی وجود دارد که نیازمند بررسی های اکچوئری است.
- ارائه یک الگوی عملیاتی جهان شمول و مورد توجه تمام مذاهب و فرقه های اسلامی
- لزوم بکارگیری فناوری های نو بخصوص بلاکچین که خاصیت اصلی آن شفافیت است و تکافل هم شفافیت خاص خود را دارد.